

Výzva k boji

Texty na tento týden

Ef 6,10–20

Základní verš

„A tak, bratři, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům.“ (Ef 6,10.11)

Je ráno. Ještě ne zcela probuzený sluha vychází ze svého domu, rozhledne se kolem, a vidí něco znepokojujícího. Všude kolem je nepřátelská armáda, „vojsko s koni a vozy“ obkličuje město. Sluha se zděšeně obrací na proroka s utrápenou otázkou: „Běda, můj pane, co teď budeme dělat?“

Elíša mu však odpovídá: „Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.“ Zdá se však, že sluha prorokovu odpověď nepochopil, proto se za něj Elíša modlí: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Prorokova prosba je ihned splněna. Sluha se znovu podívá, ale tentokrát z jeho očí spadne závoj, který mu bránil vidět skrytou skutečnost. Nevidí už jen jednu, nepřátelskou armádu, ale vidí armády dvě. „Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Elíši“ (2Kr 6,15–17).

Při psaní části Ef 6,10–20 se apoštol Pavel modlí, aby věřící byli schopni vidět celou realitu velkého sporu a dokázali čerpat naději z toho, co jim zjevuje.

Osnova lekce

Dvanáctá lekce nás přivádí do závěrečné kapitoly listu Efezským. Zde Pavel čtenáře (tehdejší i dnešní) upozorňuje, že tím, že se postavili na stranu Krista, stávají se také jeho „spojenci“ ve velkém vesmírném sporu mezi dobrem a zlem. Díky němu budou mít dostatek sil do tohoto „boje“ proti silám zla.

- Ef 6,10–20: Křesťané jsou součástí „duchovního boje“ (neděle)
- Ef 6,10–13: Ježíš je zdrojem síly pro tento „boj“ (pondělí)
- Ř 13,11–14: Symbolika „boje“ v Pavlových listech (úterý)
- Ef 6,11–17: Co se od nás v tomto „boji“ očekává (středa)
- Ef 6,12: Náš „boj“ jako součást vesmírného sporu (čtvrtek)

Budování společnosti

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

POVZBUZENÍ DO BOJE

¹⁰A tak, bratři, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. ¹¹Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. ¹²Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. ¹³Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. ¹⁴Stůjte tedy „opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, ¹⁵obuti k pohotovému službě evangelium pokoje“ ¹⁶a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. ¹⁷Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. ¹⁸V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne, ¹⁹aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluví. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia, ²⁰jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo. (Ef 6,10–20)

Osobní studium

Prostuduj si Pavlův naléhavý závěr dopisu (Ef 6,10–20). Co pro tebe znamená Pavlův „bojový pokřik“ v souvislosti s tím, že každý věřící je „bojovníkem“ ve velkém sporu?

Pavel uzavírá dopis Efezským výzvou k boji. Věřící vybízí, aby se v boji proti zlu postavili na stranu dobra (Ef 6,10–20). Začíná všeobecným apelem: „Svou sílu hledejte u Pána“ (Ef 6,10; „posilujte se v Pánu“; ČSP), který opakuje jako výzvu: „Oblečte plnou Boží zbroj“ (Ef 6,11). Následně podpoří tuto výzvu upřesněním proč: „abyste mohli odolat ďáblovým svodům“ (Ef 6,11). Pavel přidává také důvod této výzvy: bojujeme proti mocným duchovním silám zla (Ef 6,12). Pavel pak znovu – tentokrát podrobně – burcuje a vyzývá do zbraní. Věřící si mají obléci „plnou Boží zbroj“, aby mohli všemu odolat a obstáli v boji (Ef 6,13). Má jim k tomu sloužit opasek, pancíř, obuv, štít, přilba a meč (Ef 6,14–17). Pavel nakonec vyzývá věřící, kteří jsou takto vyzbrojeni a připraveni k boji, aby udělali to, co dělali všichni vojáci na starověkém bojišti – modlili se (Ef 6,18–20).

V Pavlových slovech můžeme zaslechnout starozákonní výzvy k boji a motivační proslovy králů a proroků v předvečer bitvy. Pavel mluví o poslání církve slovníkem plným zbraní a boje. Naznačuje to již v prvním verši této části: „Svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci“ (Ef 6,10).

Povzbuzení do boje ve Starém zákoně (viz například Dt 20,2–4; Sd 7,15–18; 2Pa 20,13–20; 2Pa 32,6–8; Neh 4,14) zdůrazňují myšlenku, že úspěch Izraele v bitvě nezávisí na mocnějších a vyspělejších zbraních ani na armádě, která by převyšovala nepřátelské vojsko. Vítězství je vždy podmíněno závislostí na přítomnosti a moci Boží. Klíčem k úspěchu nebyla důvěra v sebe samotné, ale pevná důvěra v Boží moc. Jen Bůh mohl dát Izraelitům vítězství. Pavel odvázně používá tato témata k povzbuzování věřících, aby byli: (1) aktivní v naplňování poslání církve; (2) pozorní vůči neviditelným silám, které ovlivňují jejich životy a svědectví; (3) vnímaví k tomu, že úspěch jim může zajistit jen Bůh, a aby (4) si byli vždy vědomi důležitosti jednoty a spolupráce mezi věřícími.

Aplikace

Co by nás mělo naučit Pavlovo varování, že nebojujeme proti tělu a krvi, ale proti nadpřirozeným nepřátelům? V čem spočívá naše jediná naděje na vítězství?

SÍLU HLEDEJTE U PÁNA

¹⁰A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. ¹¹Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. ¹²Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. ¹³Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. (Ef 6,10–13)

Osobní studium

Pavel končí svůj dopis Efezským naléhavou výzvou, která spojuje témata a myšlenky důležité pro dopis jako celek. Začíná oznámením hlavního tématu závěrečné části tónem velitelského bojového pokřiku: „A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci“ (Ef 6,10). Zbytek pasáže (Ef 6,11–20) ilustruje a rozvíjí toto velké téma.

Přečti si ještě jednou text Ef 6,10–20. Jak vnímáš realitu velkého sporu, který podle Pavla zahrnuje působení skutečných nadpřirozených sil? Proč je důležité uvědomovat si tuto důležitou pravdu při našem každodenním chození s Bohem?

Pavel označuje Krista jako zdroj síly, kterou najdou věřící: „u Pána, v jeho veliké moci“ (Ef 6,10). Označení „Pán“ se v celém listu Efezským vztahuje na Krista (Ef 2,21; 4,1.17; 5,8; 6,1.21). „Síla církve spočívá ve všemohoucnosti jejího vzkříšeného Pána, velitele jejího boje.“ (FINDLAY, G. G. *The Epistle to the Ephesians*. New York: Ray Long & Richard R. Smith, 1931, s. 398.)

Pavel používá v Ef 6,10 zdůraznění formou opakování a použití synonym: „sílu [...] v jeho

veliké moci“. Ukazuje tak, že moc, kterou má církev projevovat, nemá svůj původ ve věřících, ale je odvozena a pochází od Pána Ježíše Krista. Pavel vyzdvihuje důležité téma dopisu: Bůh uděluje věřícím svou moc (Ef 1,19–22; 2,4–6; 3,16.17). Sílu pro každý současný i budoucí konflikt lze najít ve spojení věřících se vzkříšeným a vyvýšeným Kristem.

Zatímco v úvodu této části Pavel soustřeďuje naši pozornost na Krista jako původce moci poskytované věřícím (Ef 6,10), později ukazuje, že při posilování věřících v duchovním boji proti zlu hrají svou roli všechny tři osoby. Bůh (Otec) dává k dispozici své vlastní zbraně jako „Boží zbroj“ (Ef 6,11.13; porovnej Iz 59,17). Již dříve Pavel označuje Ducha svatého jako toho, kdo věřící posiluje. Pavel se modlí za Kristovy následovníky, „aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil ‚vnitřní člověk‘“ (Ef 3,16). V šesté kapitole je to Duch, kdo dává věřícím „meč Ducha, jímž je slovo Boží“ (Ef 6,17). Věřícím také říká: „V každý čas se v Duchu svatém modlete“ (Ef 6,18). Pavel si přeje, aby jeho posluchači pochopili, že při zmocnění věřících k boji proti silám zla se plně účastní trojjediný Bůh.

Aplikace

Proč je důležité žít s vědomím, že Bůh nám dává sílu k tomu, abychom nemuseli podléhat silám zla?

VELKÝ SPOR V PAVLOVÝCH LISTECH

¹¹Víte přece, co znamená tento čas: už nastala hodina, abyste procitli ze spánku; vždyť nyní je nám spása blíže, než byla tenkrát, když jsme uvěřili. ¹²Noc pokročila, den se přiblížil. Odložme proto skutky tmy a oblečme se ve zbroj světla. ¹³Žijme řádně jako za denního světla: ne v hýření a opilství, v nemravnosti a bezuzdnostech, ne ve sváru a závisti, ¹⁴nýbrž oblečte se v Pána Ježíše Krista a nevyhovujte svým sklonům, abyste nepropadali vášním. (Ř 13,11–14)

Osobní studium

Prostuduj si uvedené texty a porovnej je s verši Ef 6,10–20. Jaké obrazy Pavel použil? Co se jimi snaží zdůraznit?

Ř 13,11–14

1Te 5,6–8

2K 10,3–6

Pavel ve svých dopisech často používá vojenský jazyk a vyzývá věřící, aby si brali za vzor chování vojáků. Text Ef 6,10–20 představuje nejdelší a nejintenzivnější použití takového jazyka. Pro Pavla je totiž jeho použití jednou z možností, jak správně vysvětlit příběh evangelia. Poté, co Kristus zvítězil na kříži, a tak „odzbrojil a veřejně odhalil každou mocnost i sílu“ (Ko 2,15), byl „vyvýšen nade vše“ (Fp 2,9–11) a pomáhá dnes šířit to, co jeho vítězství znamená pro každého člověka. Kristus shromažďuje své následovníky jako bojovníky do vesmírné války a vede armády světla k velkému dni vítězství (1K 15,54–58; 2Te 2,8; Ř 16,20). Když shrneme Pavlem použité symboly související s válkou a zbraněmi, uvědomíme si, že apoštol chápe konflikt mezi dobrem a zlem

jako „dlouhotrvající boj ve vesmíru, kdy se odehrává zápas mezi dvěma armádami stojícími proti sobě, dokud jedna z nich nezvítězí v závěrečné bitvě“. (MACKY, Peter W. *St. Paul's Cosmic War Myth: A Military Version of the Gospel*. New York: Peter Lang Publishing, Inc., 1998, s. 1.)

Jak jsme již řekli, „vojenský jazyk“ najdeme také v listu Efezským. Když apoštol vyzývá k oblečení „plné Boží zbroje“ (Ef 6,10–20), spojuje prvky vesmírného konfliktu, o kterých se již zmínil: Boha, který věřící posiluje a dává jim svou nesmírnou moc (Ef 1,18–20; 3,16.20); vítězného Krista vyvýšeného nad všemi mocnostmi (Ef 1,20–23); věřící jako vzkříšenou armádu kdysi mrtvých, nyní však plnou síly díky blízkosti vyvýšeného Krista; armádu schopnou bojovat proti svému bývalému temnému pánu (Ef 2,1–10); roli církve při varování mocností, které jdou do záhuby (Ef 3,10); použití textu Ž 68,19 k zobrazení Krista jako vítězného válečníka (Ef 4,7–11) a výzvu pro věřící, aby si „oblékli“ oděv evangelia (viz Ef 4,20–24).

Jsme-li ochotni obléci si Boží „plnou zbroj“, jsme dobře připraveni pochopit zásadní roli vesmírného konfliktu. Zároveň musíme mít pevnou jistotu, že i pro nás platí Kristovo konečné vítězství.

Aplikace

Ve kterých situacích sis nejlépe uvědomoval realitu velkého vesmírného sporu? Kdy jsi pochopil, že Ježíš je vítězem velkého sporu a že i ty si můžeš „připsat“ jeho vítězství? Proč je pochopení jeho vítězství důležité pro naši naději?

NA STAROVĚKÉM BOJIŠTI

¹¹Oblečte si celou výzbroj Boží, abyste se mohli postavit proti Ďáblovým nástrahám. ¹²Neboť náš zápas není proti krvi a tělu, ale proti vládám, proti autoritám, proti světovládcům této temnoty, proti duchovním mocnostem zla v nebeských oblastech. ¹³Proto vezměte na sebe celou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý vzepřít, všechno vykonat a zůstat stát. ¹⁴Stůjte tedy opásáni na bedrech pravdou, oblečeni v pancíř spravedlnosti, ¹⁵nohy obuté v připravenosti k službě evangelia pokoje; ¹⁶k tomu všemu vezměte štít víry, jímž budete moci uhasit všechny hořící šípy toho Zlého. ¹⁷A vezměte přílbou záchrany a meč Ducha, jímž je Boží slovo. (Ef 6,11-17; ČSP)

Osobní studium

Najdi v úvodním textu (Ef 6,11-17; ČSP) sloveso stát a všechny jeho odvozené tvary. Jakou důležitou myšlenku se jimi Pavel snaží zdůraznit?

Pavlova vojenská přirovnání musíme chápat v kontextu antického bojiště. Co to znamenalo „stát“, respektive „obstát“ (Ef 6,11.13.14; ČSP)? Naznačuje toto sloveso pouze obranný postoj? Řecký historik Thúkydídés (5. st. před Kristem), autor díla Dějiny peloponéské války, zdůrazňuje tři po sobě následující akce, které jsou nezbytným předpokladem vítězství: (1) Vojáci se musí „přiblížit k nepříteli“, což znamená, že musí pochodovat vstříc svým nepřátelům; (2) pak musí zaútočit a „stát pevně“ nebo jinak řečeno „stát na svém místě“, při boji muže proti muži; (3) a konečně musí „odrazit nepřítele“. (Viz THÚKYDIDÉS. *Dějiny peloponnéské války*. Praha: Odeon, 1977, 4.10.1-5.)

Klíčový moment bitvy nastával při druhé z těchto tří fází, kdy se dva proti sobě stojící šiky setkaly ve „strašné kakovonii řinčícího bronzu a drtícího se dřeva“,

kterou starověký Xenofón označil jako „strašlivý náraz“ (HANSON, Victor Davis. *The Western Way of War*. New York: Oxford University Press, 1989, s. 152.153.) Stát pevně na zemi bylo v tomto strategickém momentě nejdůležitější výzvou každé bitvy ve starověku.

Pavlovo volání do zbraně odráží boj, ve kterém vojáci „bojovali těsně u sebe a dávali a dostávali stovky úderů z bezprostřední blízkosti“. (HANSON, Victor Davis. *The Western Way of War*. New York: Oxford University Press, 1989, s. 152.) Takový obraz potvrzuje i Pavlův popis boje církve proti nepřátelům (Ef 6,12; viz čtvrtéční lekce) a jeho použití slovesa „stát“ a „obstát“ ve verši 13 (ČSP): „abyste se mohli v den zlý vzepřít, všechno vykonat a zůstat stát“.

Pavel rozhodně nemá na mysli nějaký uvolněný postoj či bezcílné postávání. „Stát“ v našem kontextu znamená být ze všech sil zapojen do boje a využít všechny zbraně pro boj zblízka. Tak bude pravdivý i Pavlův popis: „zakotveni v jednom Duchu vedete jednou myslí zápas ve víře v evangelium“ (Fp 1,27).

Aplikace

Přečti si text Žd 12,4. Jak tento verš popisuje náš boj s hříchem?

BOJ PROTI ZLÝM SILÁM

²⁰Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích, ²¹vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím. (Ef 1,20.21)

Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnoho-
tvarou moudrost. (Ef 3,10)

Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. (Ef 6,12)

Osobní studium

Prostuduj si úvodní texty. Co mají společného? Jaký je Pavlův záměr při uvádění seznamu různých zlých duchovních sil?

Ef 1,20.21

Ef 3,10

Ef 6,12

Pavel popisuje náš „boj“ (Ef 6,12), přičemž používá řecké slovo pro „boj“ mezi zápasníky (*palé*). Jelikož zápas se považoval za vynikající přípravu pro službu v armádě, jde o popis boje muže proti muži, který se odehrává při střetu bojujících stran. Pavel zdůrazňuje realitu boje věřících zblízka proti zlým silám.

Pavel ve svých poměrně obecných popisech („všechna jména, která jsou vzývána...“;

Ef 1,21; „nadzemští duchové zla“; Ef 6,12) potvrzuje, že všechny zlé a nadpřirozené síly jsou podrobeny Kristu (Ef 1,21). V žádné bitvě však nikdy není dobré podceňovat síly protivníka. Pavel důrazně upozorňuje, že nemáme co do činění jen s lidskými nepřáteli, ale že náš boj je i (a především) „proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12), jejichž vůdcem je samotný ďábel (Ef 6,11). Přestože potřebujeme být ve střehu před mocnými nepřáteli, nemusíme se jimi nechat zastrašit.

Bůh stojí v tomto boji při nás (Ef 6,10) a dává nám tu nejlepší zbroj – svou vlastní „Boží zbroj“ (Ef 6,11; porovnej Iz 59,15–17). Dává nám k dispozici svou pravdu, spravedlnost, pokoj, víru, spasení a Ducha svatého (Ef 6,13–17). Máme-li tuto výzbroj, nemůžeme selhat, protože Bůh je s námi, je na naší straně, bojuje za nás – a je vítězem (Ř 16,20; 1K 15,23.24; 2Te 2,8).

Aplikace

Co by nás měla existence nadpřirozených sil zla naučit o tom, proč se potřebujeme držet našeho Pána Ježíše Krista, který je nejen silnější než tyto síly, ale už je také porazil?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Naše dílo je smělé a jako věrní Ježíšovi vojáci musíme nést zástavu potřísněnou krví až do samotných pevností nepřítelů. Nevedeme svůj boj proti lidským nepřítelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla“ (Ef 6,12). Pokud se vzdáme, složíme zbraně, stáhneme zástavu pokropenou krví a staneme se zajatci a služebníky satana, zbavíme se zápasu a utrpení. Ale takový klid lze získat jen za cenu ztráty Krista a nebe. Klid přicházející za takových podmínek nemůžeme přijmout. Ať je tedy raději válka až do konce pozemských dějin, než by měl nastat klid vykoupený odpadlictvím a hříchem.“ (RH, 8. května 1888)

Jak souvisí text Ef 6,10–20 s knihou Zjevení? Tato stať zobrazuje při pohledu na události posledních dnů stejný základ jako boj popsany v knize Zjevení (viz Zjevení 12; 16,12–16; 19,17–21; 20,7–10). V obou případech je Boží lid vystaven útokům nepřítelů, který „je aktivní a mocný“. V obou je Boží lid povzbuzen „obrazem budoucího věku“. Kromě toho „oba scénáře výslovně poukazují na poslední závěrečnou bitvu, kdy bude nepřítel zcela poražen; po tomto boji bude navždy nastolen ‚nový věk‘, ve kterém se naplno ukáže nejen ‚oslavení Božího lidu na konci věků‘, ale také ‚věčná záhuba‘ nepřítelů.“ (Viz ZHEKOV, Yordan Kalev. *Eschatology of Ephesians*. Chorvatsko: Evangelikální teologický seminář, 2005, s. 217, 233–235.)

Otázky k rozhovoru

1. *Kdy jste si nejvíce uvědomovali, že čelíte silám temnoty? Co vám tehdy nejvíce pomohlo?*
2. *Jak byste se na základě našeho studia textu Ef 6,10–20 snažili pomoci někomu, kdo je napadán „nadzemskými duchy zla“ (Ef 6,12)?*
3. *Jak můžeme nejlépe rozpoznat a odmítnout „dávlovy svody“ (Ef 6,11)? Kdy se cítíte tak, že byste se měli jednoduše vzdát své víry, protože máte pocit, že jste příliš hříšní, příliš zkažení na to, abyste mohli být spaseni? Kdo se nám snaží vnutit takové myšlenky – Kristus, nebo síly temnoty? Zvláště v takových chvílích se potřebujeme držet úžasných zaslíbení, která jsme dostali v Ježíši. Jak to můžeme udělat?*